

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 43/2021
13.05.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Матковић Стефановић и Татјане Миљуш, чланова већа, у правној ствари тужиоца Млинарско-трговинска радња „АА“ предузетника ББ, ..., ул. ..., чији је пуномоћник Ненад Станковић, адвокат из ..., против туженог „ВВ“ ДОО - у стечају из ..., ул. ..., чији је пуномоћник Слађана Вуковић, адвокат из ..., ради утврђења, вредност предмета спора 301.000,00 евра одлучујући о ревизији тужиоца која је изјављена против пресуде Привредног апелационог суда Пж број 683/20 од 01.10.2020. године, у седници већа одржаној дана 13.05.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Привредног апелационог суда Пж 683/20 од 01.10.2020. године.

Образложење

Пресудом Привредног суда у Београду П 6114/18 од 13.11.2019. године, ставом првим изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца да се утврди да тужилац има право на првенствено намирење у износу од 57.538.650,00 динара из средстава остварених продајом имовине туженог: фарма за тов пилића у ... код ... са покретном и непокретном имовином – 10 објеката са опремом за узгој пилића са управном зградом и осталим објектима и опремом на земљишту укупне површине 4 ха, 18а и 75 м2, на кат. парцели ... све уписано у ЛН ...КО ... Ставом другим изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца да се утврди да тужилац на дан 21.04.2011. године има право хипотеке на свим објектима уписаним на катастарској парцели бр. ... КО, која је описана у Лист непокретности бр. ... који се води за КО ..., и то на непокретностима ближе наведеним у изреци пресуде. Ставом трећим изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца да се обавезе тужени да му исплати износ од 57.538.650,00 динара, са законском затезном каматом почев од 21.04.2011. године па до исплате. Ставом четвртим изреке одбијен је тужбени захтев тужиоца да се утврди да тужилац има право првенственог намирења из средстава остварених продајом имовине туженог назначене у изреци пресуде, а ставом петим изреке одбијен је тужбени захтев тужиоца да се утврди да има право хипотеке на свим објектима уписаним на парцели ... која је уписана у лист непокретности бр. ... који се води за КО ..., и то на појединачно наведеним непокретностима у том ставу. Ставом шестим изреке, обавезан је тужилац да туженом на име трошкова поступка плати износ од 1.154.250,00 динара.

Пресудом Привредног апелационог суда Пж 683/20 од 01.10.2020. године, ставом првим изреке одбијена је жалба тужиоца као неоснована и потврђена првостепена пресуда, док је ставом другим изреке одбијен захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне другостепене пресуде тужилац је изјавио благовремену и дозвољену ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. Закона о парничном поступку и због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у границама прописаним одредбом члана 408. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“, бр.72/11... 18/20) и одлучио да ревизија тужиоца није основана.

Побијана пресуда није захваћена битном повредом одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју се у ревизијском поступку пази по службеној дужности. Поред тога што је у ревизији указано да је дошло до битне повреде одредаба парничног поступка из члана 371. став 1. Закона о парничном поступку, ревидент није посебно указао нити определио у чему би се таква повреда састојала, односно која одредба је повређена. Из ових разлога позивање на битну повреду одредаба парничног поступка, као ревизијски разлог из члана 407. Закона о парничном поступку је без утицаја у ревизијском поступку приликом испитивања побијане другостепене пресуде.

Предмет тужбеног захтева је да се утврди да тужилац има право првенственог намирења из средстава остварених продајом имовине туженог и то фарме за тов пилића у ... код ... са покретном и непокретном имовином, све на земљишту површине 4 ха, 18 а и 75 м2, на парцели ... уписаној у ЛН ... КО .., и да се утврди да има право хипотеке на свим објектима уписаним на парцели 2692/3 КО ... која је уписана у ЛН ... КО ... и то зграда које су појединачно наведене од броја 1 до броја 15, што би тужени био дужан признати и трпети да се на основу пресуде упише право тужиоца у катастар непокретности и друге јавне књиге, као и захтев да тужени плати тужиоцу износ од 57.538.650,00 динара са опредељеном законском затезном каматом

Према утврђеном чињеничном стању тужилац је био у пословном односу са ДП ИМ „ГГ“ из ..., по основу закљученог Уговора бр. 10 од 14.02.2002. године, а поводом тог пословног односа је донета одлука Управног одбора ДП ИМ „ГГ“ из ... од 13.03.2002. године, којом је дата сагласност за конституисање хипотеке на имовини ДП ИМ „ГГ“ из ... у корист тужиоца као средство обезбеђења уредног извршења уговорних обавеза уговарача ИМ „ГГ“ из ... за све време трајања Уговора бр. 10 од 14.02.2002. године, као и обезбеђење извршених улагања и наплате штете у случају превременог раскида уговора, све у укупном износу од 800.000,00 евра. На основу наведене одлуке дата је хипотекарна изјава од стране ДП ИМ „ГГ“ на основу које је решењем Општинског суда у Великој Плани ДН 172/2002 од 13.03.2002. године, извршена укњижба у ЗКУЛ бр. ... КО ... заложног права на сва земљишта у А листу на катастарској парцели бр. ..., ..., ..., ..., ... и ... ради обезбеђења новчаног потраживања у износу од 48.185.840,00 динара, у корист тужиоца. Предметне непокретности су продате туженом на аукцији пред Општинским судом у Великој Плани, дана 24.01.2005. године, уз констатацију да је непокретност оптерећена хипотеком у корист тужиоца. Након тога, над туженим је отворен поступак стечаја решењем Привредног суда у Београду Ст 264/10 од 08.03.2010. године, а у стечајном поступку, предметна

непокретност је једним делом продата, те је решењем стечајног судије извршено брисање терета у катастру. Тужилац је у стечајном поступку над туженим пријавио различно потраживање према туженом, које потраживање је било обезбеђено хипотеком установљеном на предметним непокретностима, а наведена пријава је правноснажно одбачена решењем Привредног суда у Београду Ст. Бр. 264/10 од 20.04.2011. године. Током поступка је изведен доказ вештачења посредством вештака ветеринарске струке, те је према налазу и мишљењу вештака дата процена изгубљене добити тужиоца у износу од 57.538.650,00 динара. Из садржине основног уговора закљученог између тужиоца и даваоца хипотекарне изјаве, произлази да је предметном хипотеком заснованом у корист тужиоца, било обезбеђено уредно извршење уговорних обавеза уговорача ДП ИМ „ГГ“ за све време трајања уговора број 10 од 14.02.2002. године, као и обезбеђење извршених улагања и наплате штете у случају превременог раскида уговора све у укупном износу од 800.000 евра односно 48.185.840,00 динара, из чега произлази да се ради о обезбеђеном будућем – условном потраживању тужиоца, а наведено потраживање је било предмет спора у парници која се води пред Привредним судом у Пожаревцу у предмету П број 2/2010, која је прекинута услед отварања поступка стечаја над туженима као дужницима (правним следбеницима уговорача ДП ИМ „ГГ“), тако да у моменту пресуђења тај поступак није окончан.

На основу овако утврђеног чињеничног стања нижестепени судови су одбили тужбени захтев тужиоца у целини са образложењем да тужени није пасивно легитимисан у овом поступку, да тужилац као заложни поверилац и тужени као купац предметне непокретности нису, у смислу законских норми, постигли споразум да заложно право остане на непокретности и после правноснажности решења о продаји непокретности, да тужилац није стечајни поверилац, односно да нема потраживање према туженом, нити обезбеђено нити необезбеђено, те да је тужилац своје право намирења као заложног повериоца могао да оствари у извршном поступку. Поред тога, нижестепени судови закључују да тужилац није доказао да су се створили услови за наплату потраживања обезбеђеног хипотеком, јер за утврђивање висине претрпљене штете није довољан налаз и мишљење судског вештака ветеринарске струке, којим је обрачунат износ максималне добити за период који тужилац није могао да користи фарму пилића, будући да тужилац није доказао постојање свих параметера потребних за утврђивање висине штете коју је претрпео због некоришћења фарме, нити је доказао да потраживање накнаде евентуално претрпљене штете није престало, с обзиром да је пријава тужиоца у стечајном поступку над туженим правноснажно одбачена чиме је искључено постојање обавезе туженог за накнаду предметне штете. Посебно другостепени суд закључује да је тужилац, као поверилац, био у обавези да докаже постојање обезбеђеног главног потраживања и висину истог, како би имао право на наплату из вредности непокретности која је оптерећена хипотеком у његову корист и да када нема потраживања нема ни обезбеђења истог нити могућности наплате из средстава обезбеђења.

Правилно је другостепени суд на утврђено чињенично стање применио материјално право када је потврдио првостепену пресуду којом је одбијен тужбени захтев тужиоца као неоснован.

Ревизијом тужиоца истиче се да у поновном поступку није поступљено по упуту Врховног касационог суда у погледу утврђивања постојања и висине потраживања тужиоца, те да је потпуно ирелевантно ко је дужник обавезе докле год се ради о потраживању обезбеђеном хипотеком, да хипотекарни поверилац може да бира да ли

ће се наплатити од главног или хипотекарног дужника и да је током поступка несумњиво утврђено да је тужилац претрепео стварну штету у виду улагања које је имао на фарми и изгубљену добит у виду добити коју је могао остварити, као и да је потраживање тужиоца на име предметне штете обезбеђено хипотеком. Ревизијом се указује и да одбачај пријаве у стечајном поступку над туженим није од значаја за тужиоца, те да је погрешно поступање у погледу права првенственог намирења у самом стечајном поступку довело до овог поступка.

Наводи ревидента не утичу на доношење другачије одлуке.

Одредбом члана 63. Закона о основама својинскоправних односа, који је важио у време уписа хипотеке, прописано је да ради обезбеђења одређеног потраживања непокретна ствар може бити оптерећена правом залогe у корист повериоца (хипотека) који је овлашћен на начин предвиђен законом, да тражи намирење свог потраживања из вредности те непокретности пре поверилаца који на њој немају хипотеку, као и пре поверилаца који су хипотеку на њој стекли после њега, без обзира на промену власника оптерећене непокретности, као и да се хипотека односи на целу непокретност, на њене плодове док су неодвојени, као и на друге њене саставне делове и припатке и да се за обезбеђење једног потраживања може засновати хипотека на више непокретности (заједничка хипотека), а заложена непокретност у целини обезбеђује потраживање повериоца до потпуног намирења тог потраживања без обзира на каснију поделу непокретности (недељивост хипотеке). Чланом 64. став 1. истог Закона прописано је да се на основу правног посла или судске одлуке хипотека стиче уписом у јавну књигу или на други одговарајући начин одређен законом.

Дакле, хипотека је заложно право на непокретним стварима чија је сврха обезбеђење потраживања и која омогућава повериоцу да намири своје потраживање пре других поверилаца и без обзира на промену власника оптерећене непокретности. У конкретном случају хипотека је конституисана на основу уговора бр. 10 од 14.02.2002. године који је регулисао пословни однос између тужиоца и ДП ИМ „ГГ“, а из садржине основног уговора произлази да је предметном хипотеком, заснованом у корист тужиоца, било обезбеђено уредно извршење уговорних обавеза уговорача ДП ИМ „ГГ“ за све време трајања уговора, као и обезбеђење извршених улагања и наплате штете у случају превременог раскида уговора све у укупном износу од 800.000 евра, односно да се ради о обезбеђеном будућем – условном потраживању. Утврђивање предметног потраживања односно накнаде штете због превременог раскида уговора било је предмет парничног поступка који се водио против правних следбеника уговорача ДП ИМ „ГГ“ и који није окончан.

Како одредбама Закона о основама својинскоправних односа није прописано да је правни посао којим се конституише хипотека извршна исправа на основу које се може непосредно остварити наплата из хипотеком оптерећене ствари, те како се у конкретном случају радило о обезбеђеном будућем – условном потраживању, то је било потребно претходно утврдити постојање самог потраживања, испуњење услова за његову реализацију и утврдити висину потраживања. Ово из разлога што власник хипотекарне непокретности има статус супсидијарног дужника према повериоцу чије је потраживање хипотеком обезбеђено, па поверилац према таквом дужнику може тражити наплату потраживања које се може реализовати, односно потраживање чије су постојање и висина несумњиво утврђени. Стога су неосновани наводи ревидента да је

потпуно ирелевантно ко је дужник обавезе докле год се ради о потраживању обезбеђеном хипотеком.

Надаље, у погледу висине утврђеног потраживања правилно другостепени суд закључује да је тужилац, као поверилац, био у обавези да докаже постојање обезбеђеног главног потраживања и висину истог, како би имао право на наплату из вредности непокретности која је оптерећена хипотеком у његову корист, имајући у виду да за утврђивање висине претрпљене штете није довољан налаз и мишљење судског вештака ветеринарске струке, којим је обрачунат износ максималне добити за период који тужилац није могао да користи фарму пилића. Условно потраживање које је било обезбеђено хипотеком било је условљено уредним извршавањем уговорних обавеза уговорача ДП ИМ „ГГ“, те је хипотеком обезбеђено извршено улагање и наплата штете у случају превременог раскида без кривице тужиоца, па је ради доказивања постојања и висине потраживања било неопходно имати у виду целокупан уговорни однос између уговорача, и њиме сва преузета права и обавезе, што је у конкретном случају и у поновном поступку изостало.

Следом реченог, у целости су неосновани ревизијски наводи да је током поступка несумњиво утврђено да је тужилац претрепео стварну штету у виду улагања које је имао на фарми и изгубљену добит у виду добити коју је могао остварити, као и да је потраживање тужиоца на име предметне штете обезбеђено хипотеком. Код недоказане висине потраживања које је обезбеђено хипотеком нема намирења тог потраживања.

На основу изложеног, применом члана 414. став 1. Закона о парничном поступку, одлучено је као у изреци.

**Председник већа - судија
Бранко Станић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић